

Voorzitter: K. van Doesen (D66)

Namens de raad: B. Leemhuis (GroenLinks), J.P. Loopstra (PvdA), T. Rustebiel (D66), J. Dijk (SP), J. Boter (VVD), T. Moorlag (ChristenUnie), W. Pechler (PvdD), H.P. Ubbens (CDA), A. Huitenga (Stadspartij), S. Bosch (Student&Stad), K. Blauw (PVV)

Namens het college: R. van der Schaaf (wethouder)

Namens de griffie: P. Kommerij

Concept leidraad openbare ruimte

00:16:20

Voorzitter: Welkom iedereen bij deze meningvormende sessie over de collegebrief: voorlopige Leidraad Openbare Ruimte. Het is een meningsvormende sessie. Graag technische vragen al vooraf gesteld hebben. Het gaat hier om politieke vragen aan de wethouder. We hebben ongeveer drie minuten spreektijd per fractie. Het college heeft twaalf minuten spreektijd. Eerst gaan we luisteren naar de heer De Breuker. Hij wil inspreken namens de werkgroep toegankelijkheid en de oogvereniging. Ik heb met meneer De Breuker afgesproken dat hij drie minuten krijgt en dat als hij er bijna doorheen is, ik hem waarschuw. Dat hebben wij afgesproken he?

00:17:19

de heer De Breuker: Inderdaad.

00:17:19

Voorzitter: Aan u het woord.

00:17:21

de heer De Breuker: Geachte raadsleden. Ik zou willen beginnen met een bekentenis. Ik moet bekennen dat ik deze Leidraad niet volledig heb doorgenomen. Niet omdat ik niet wilde, maar omdat ik niet kon. Het is een veelheid aan waarschijnlijk prachtige inspiratiebeelden met iconen, maar door de opmaak en door de hoeveelheid aan prenten en plaatjes is het voor voorleesprogramma's spraaksoftware voor blinden en slechtzienden, moeilijk, zo niet onmogelijk, om door het document te komen. Wanneer ik dan naar de Leidraad zelf kijk, dan moet ik vaststellen dat er deze keer wel aandacht is voor mensen met een visuele beperking. In de Leidraad van de binnenstad uit 2017 stond er namelijk enkel dat er zou worden onderzocht en getest, hoe de toegankelijkheid van blinden en slechtzienden kon worden behouden. Dat dat in de praktijk verkeerd is gelopen, wordt bewezen door de discussie in uw raad vorig jaar, over de verkeerde geleidelijnen in de Brugstraat. Wanneer ik naar deze Leidraad kijk, dan zie ik inderdaad mooie uitgangspunten: geleidelijnen, natuurlijke gidslijnen, goede verlichting, veilige oversteekplaatsen. Allemaal principes en uitgangspunten waar mensen met een visuele beperking veel aan hebben, en waarschijnlijk ook andere burgers. Maar wij missen de concrete uitwerking, een soort blauwdruk, zoals dat ook gebeurt in sommige andere steden. Want geleidelijnen ja, wat is een goed geleidelijn? Ik zou dan graag willen hebben: geleidelijnen volgens de geldende richtlijnen. Niet dat in elke

straat een creatieve stedenbouwkundige zijn eigen variant op het begrip geleidelijnen hanteert, of veilige oversteekplaatsen. In de praktijk merken wij dat er een onderscheid is of een verschil is, tussen wat een verkeerskundige veilig vindt en wat wij als blinden en slechtzienden veilig vinden. Ik geef het voorbeeld van de Sint Jansbrug voor verkeerskundigen is dat een veilige oversteekplaats. Dertigkilometerzone, verkeerslichten, zebrapaden zijn weggehaald. Verkeerskundigen vinden het veilig. Wij als blinden en slechtzienden, voelen ons overgeleverd aan de goodwill van het verkeer, zeker wanneer daar ook nog bussen langs gaan rijden. Wanneer ik dan in het document merk, dat er meer dertigkilometerzones gaan komen, houd ik eerlijk gezegd mijn hart vast. Kortom, wij vinden het als werkgroep toegankelijk Groningen en als oogvereniging een mooi document met goede uitgangspunten, maar we missen een verdere uitwerking, een concretere invulling, een blauwdruk die discussies in de toekomst zou kunnen vergemakkelijken. Ik mis uiteindelijk ook een makkelijk leesbaar document. Ik dank u voor uw aandacht en voor het feit dat ik hier ook fysiek mocht spreken, omdat het met het programma niet goed lukte.

00:20:29

Voorzitter: Fijn. Dank u wel. Ik kijk even rond. Misschien zijn er nog mensen die vragen hebben aan de heer De Breuker. Nee, dit is niet het geval. Dan dank ik u hartelijk voor uw inbreng en dan gaan wij door met bespreken van de voorlopige leidraad. Wie kan ik als eerste het woord geven? Meneer Pechler.

00:21:01

de heer Pechler: Dank Voorzitter. Ook dank aan de inspreker. Mijn woordvoering begon met: zo zie ik stukken van honderd pagina's of meer het allerliefst: voor de helft bestaat uit plaatjes. Maar we hebben net kunnen merken dat het voor andere mensen ook grote problemen kan opleveren. Maar alsnog mijn complimenten voor deze mooie conceptversie van de Leidraad Openbare Ruimte, waar de Partij voor de Dieren zich in hoofdlijnen goed in kan vinden. Meer ruimte voor groen en samenkomen. Een sterkere ecologie en veilige straten, ook voor dieren die door de extra groenstroken veiliger van a naar b zullen kunnen. En natuurlijk een verbeterde toegankelijkheid. We zijn blij dat de werkgroep toegankelijk Groningen vanaf het begin betrokken is geweest en vragen het college om in te gaan op de opmerking die net door de inspreker zijn gemaakt. De voetganger als beginpunt, die niet langer is veroordeeld tot de smalle stoepen die overblijven als de autowegen al zijn ingetekend en de stad als spons die ons kostbare water koestert, meer fietsenrekken in woonwijken en geen industrieterreinen meer die voor negenennegentig procent versteend zijn. Mooie plannen en wat een verschil is deze visie dan ook, vergeleken met een rechts stadsbestuur. Dit weekend was ik bij een PvdD collega in Zaandam. Zij vertelde dat haar college daar het afgelopen jaren nog doodleuk groenstroken in straten heeft opgeofferd voor extra parkeerplaatsen. Onbegrijpelijk, zeker in tijden van klimaatcrisis. Maar Voorzitter, naast complimenten heb ik natuurlijk ook nog enkele vragen en opmerkingen. Deze leidraad gaat echt over straten. Wat natuurlijk goed is, want dat is waar we wonen en tegenwoordig ook steeds vaker werken. Maar er zijn gebieden tussen parken en straten, die de afgelopen tijd een beetje tussen wal en schip zijn gevallen. Met de steeds verdere verdichting van onze compacte stad, blijven er steeds minder kleine stukjes onbeschermd groen over. Grasveldjes waar kinderen kunnen voetballen of mensen over kunnen struinen met of zonder hond. Denk bijvoorbeeld aan de kop van de Vrydemalaan, eerst een groene zone, straks een flat.

Of het oosten van De Meeuwen: eerste een groen speelterrein voor buurtkinderen, nu nieuwe woningen. Volgens mij moet de visie ook over dit soort stukjes groen gaan, ook al zijn ze ecologisch laagwaardig of niet officieel aangemerkt als park. Graag een reactie. Ook wordt de capaciteit van inprikkers vanuit de ring verkleind door de smallere wegen, terwijl we juist een robuust verkeersnetwerk willen en de voorspelling niet is, dat het aantal auto's enorm gaat dalen. Wij zijn bang dat dit gebruikt gaat worden als extra argument voor het Oosterhamriktracé, wat wij nog steeds niet zien zitten.

00:23:12

Voorzitter: Meneer Pechler, u heeft een vraag van mevrouw Blauw.

00:23:17

mevrouw Blauw: Dank u, Voorzitter. Ik hoorde terug over minder parkeerplekken en natuurlijk het auto weren. Maar als mensen buiten de stad werken en hun kinderen naar school moeten brengen, hoe zien jullie dat? Het is toch ook totaal niet efficiënt om dan de auto helemaal uit de stad te weren, dat er geen parkeerplaatsen zijn. Dat alles ingeruild wordt voor groenstroken?

00:23:39

de heer Pechler: Volgens mij is het niet de bedoeling van dit college, om alle parkeerplaatsen in te ruilen voor groenstroken. Wel om een stuk meer geparkeerde auto's van de straat te weren, waar dat kan. Dat is bijvoorbeeld door te clusteren aan de rand van de wijk of in ondergrondse stallingen. Ik kom daar nog later in mijn verhaal op terug.

00:23:54

Voorzitter: U moet nog even wachten. Dat was een afdoende antwoord? U heeft ook nog een vraag van de heer Leemhuis.

00:24:01

de heer Leemhuis: Dank u wel, Voorzitter. Nog terugkomend op het snippergroen. Wat ik aan de ene kant wel begrijp dat de Partij voor de Dieren daar zorgen over heeft en dat wil behouden. Maar is het niet zo, dat als we straks van nu naar straks naar later gaan, dat heel veel van dat soort stukken groen er juist bij komen? Dus is dan niet juist al een deel van uw zorg opgelost door het plan zelf?

00:24:24

de heer Pechler: Niet helemaal. Want de groenvoorzieningen in de straten die ik hier in de plannen voorbij, of extra aanvullend in de verre toekomst situatie, voorbij zie komen, dan heb je het echt over groenstrookjes. Niet over echte grasveldjes waar kinderen kunnen spelen. Het gaat wel echt over kleinere oppervlakten. Ander punt is natuurlijk hoe dit allemaal bekostigd moet gaan worden. De plannen zijn omvangrijk, zelfs iets relatief kleins, zoals het vergroenen van verharde bermten waar ik vandaag op Kardinge er nog tientallen van zag, zal gemeentebreed ongetwijfeld miljoenen kosten. Waar moet dat geld vandaan komen als nu het budget voor de openbare ruimte, kijk naar de kwaliteit van sommige fietspaden langs de Korreweg, nu al niet toereikend is voor een goed wegdek. Ook zal er met zo'n verlaging van alle parkeerplekken op straat veel meer ondergrondse stallingen moeten komen, wat ook een enorme investering zal zijn. Tot slot, ook in het kader van toegankelijkheid: de lichtgroene letters op een witte achtergrond zijn vrij moeilijk te lezen. Een groter contrast is beter voor mensen met een visuele beperking. Dank u wel.

00:25:15

Voorzitter: Dank u wel. Meneer Boter heeft nog een vraag aan de heer Pechler.

00:25:21

de heer Boter: De heer Pechler heeft een hele mooie beschrijving gegeven over de groene stad en het feit dat de eekhoorns dan ook veilig de straat over kunnen. Maar is het dan niet zo, als de stad heel dicht wordt gebouwd, we dat groen niet beter aan de randen kunnen doen, en het parkeren in de stad kunnen houden? Dan hoeven we dit niet uit te voeren. Dat scheelt een hoop geld, zoals u net zegt.

00:25:38

Voorzitter: Meneer Pechler.

00:25:40

de heer Pechler: Groen aan de randen van de stad, dat moeten wij natuurlijk ook koesteren. Maar wat we nu vooral zien aan de randen van de stad, zijn eindeloze velden Engels raaigras en de biodiversiteit binnen de stad is tegenwoordig steeds hoger dan op het omringende platteland. Dus laten we het hoogwaardige groen rondom de stad koesteren, maar daarnaast ook alle bomen en stukjes groen in de stad niet alleen koesteren, maar ook vermeerderen.

00:25:59

Voorzitter: Dan kijk ik wie nu het woord wil voeren. De heer Loopstra.

00:26:05

de heer Loopstra: Voorzitter, allereerst complimenten voor het college, maar vooral natuurlijk voor de ambtenaren die dit stuk hebben opgesteld. Het is een mooi inspiratiedocument, duidelijk over straten en buurten en hoe wij nadenken over de toekomst. Hoe wij een stad inrichten. As we dat in het verleden niet hadden gedaan, hadden we geen prachtige woonerven gehad en hofjes. Vooral ook omdat dit in samenspraak met inwoners tot stand komt. Onze complimenten ook voor de ambtenaren, nogmaals. Dat vinden wij mooi. Ook dat de voetganger een centrale plaats krijgt in de toekomst, want het is nu zo dat natuurlijk op het laatst de voetganger aan bod komt, maar nu als eerste. Dat kan onze fractie toejuichen. Daar hebben we wel de volgende opmerking bij.

00:26:58

Voorzitter: Meneer Loopstra, een momentje. De heer Ubbens wil u wat vragen.

00:27:03

de heer Ubbens: Bedankt, Voorzitter. De heer Loopstra geeft aan: "Het inspiratiedocument ziet er hartstikke mooi uit. Zo gaan we het ook uitvoeren, want zo gaat de toekomst er uitzien." Op welke termijn denkt u dat de inwoners die hieraan meegewerkt hebben, bediend worden en hun plan wordt uitgevoerd?

00:27:18

de heer Loopstra: Dat denken wij helemaal niet. Het is een inspiratiedocument. De uitvoering komt pas later aan bod. Als die uitvoering aan bod komt, zullen wij daar als raad ons ook weer over buigen. Maar zo'n document, waarin je kunt zien dat er wordt nagedacht over de toekomst van onze stad voor wat betreft de openbare ruimte, dat kan onze goedkeuring krijgen. Vandaar mijn opmerking daarover. Wat betreft de voetganger: in

januari hebben wij een motie unaniem doen aankomen van de Partij van de Arbeid over de stoepen. Wij hebben daarin gevraagd om een aanvalsplan, een plan van aanpak, dat zou worden opgenomen in de Leidraad en dat er ook een tijdpad zou komen, waar alle inwoners van de stad zich ongelooflijk aan ergeren? Dat zijn de stoepen die slecht begaanbaar zijn, doordat ze bewegen. Dat betekent dat er veel mensen met een beperking, ook ouderen, daar last van hebben. Met ook de fietsen die vaak verkeerd staan. Er zou een plan van aanpak komen in de Leidraad. Die treffen wij niet aan.

00:28:30

Voorzitter: Meneer Loopstra, toch nog een interventie van de heer Ubbens.

00:28:35

de heer Ubbens: Bedankt, Voorzitter. Dus de heer Loopstra erkent: er zijn heel veel problemen. Wij kunnen onze eigen openbare ruimte op dit moment helemaal niet goed onderhouden. Blijft scheefliggen en een plan van aanpak komt er niet. Waarom vindt u het dan zo'n goed idee, om een gigantisch groot plan te presenteren om de hele openbare ruimte van onze gemeente heel anders te gaan inrichten. Als er niet eens genoeg geld is om, wat we nu hebben, fatsoenlijk te onderhouden?

00:28:59

de heer Loopstra: Zo zie ik dat helemaal niet, Voorzitter. Er is een motie aangenomen in januari, waarin staat dat onderdeel van de leidraad zou zijn, de stoepen en voetpaden. Daar vraag ik het college over, wanneer dat komt. Ik neem aan, het is een inspiratiedocument, dus ik kan me voorstellen dat zo'n tijdpad ook elders wordt geformuleerd. Maar onze fractie vraagt om actie, dat op korte termijn dat plan van aanpak komt. Ik deel uw mening, dat er veel voor verbetering vatbaar is en daar moeten we met zijn allen aan werken. Dus de vraag aan het college is duidelijk. Dan wou ik verder nog een andere opmerking maken. Dat is over inrichting van de openbare ruimte, versus de auto. Wij hebben toch het idee dat de strijd wordt aangaan, tussen openbare ruimte en auto. Dat vinden wij onbegrijpelijk. Het autogebruik in Nederland neemt toe. Dus de suggestie van, jongens, we kunnen wel minder. Nee, onze fractie vindt ook: hoe groener duurzamer. Het kan allemaal met meer bomen. Zeker. Alleen dan verwacht ik een creatievere, innovatievere aanpak dan dit college wat op een bepaald moment zegt: ja, je kunt nu bij betaald parkeren, wat we gaan uitbreiden, daar kun je mooi mee reguleren. Nee, een halfjaar geleden hebben wij betaald parkeren, die uitbreiding aangenomen, om wildparkeren, wijkvreemd parkeren, te voorkomen. Niet om binnenkort een quotum te hebben, dat je zoveel auto's mag parkeren. Ik ben het met de PVV eens, het gaat erom dat mensen naar hun werk moeten. Dan heb je een heleboel mensen die niet de luxe hebben dat ze in de stad werken en op de fiets kunnen. Die moeten met de auto naar hun werk. Dan moet je dat als gemeente natuurlijk kunnen faciliteren en niet de een-en tweeverdieners de stad uit jagen. Dat gaat Voorzitter, over het feit wij geen tweedeling in deze stad willen wat betreft parkeren. Als je kijkt naar Vinkhuizen, dan heb je een straat, links heb je koopwoningen met garages en opritten, rechts heb je sociale woningbouw. Het kan niet zo zijn, Voorzitter, dat links straks lekker blijft parkeren met een of twee, drie auto's en dat rechts met hun auto niet in de straat kunnen. Dus wij willen geen tweedeling, wat betreft het auto parkeren en daar ook graag een reactie op van het college. Dank u.

00:31:39

Voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even rond, mevrouw Moorlag.

00:31:45

mevrouw Moorlag: Bedankt, Voorzitter. Ook de ChristenUnie wil graag beginnen met complimenten over het stuk dat voor ons ligt. De concept Leidraad Openbare Ruimte is een ontzettend mooi document geworden met beelden die ter inspiratie kunnen dienen, bij het inrichten van de straten in onze gemeente. De beelden laten de intentie van het college zien: meer openbare ruimte herwinnen en deze zo in te richten, dat de ruimte uitdaagt om te bewegen, te genieten van het groen en te verblijven. Waardoor sociale contacten gestimuleerd worden. De verschillende doelen die het college heeft, komen mooi naar voren in deze inspiratiebeelden. Ontmoeting, groen, klimaatadaptatie, maar ook de kwetsbare verkeersdeelnemers staan centraal.

00:32:32

Voorzitter: Meneer Ubbens.

00:32:33

de heer Ubbens: Bedankt, Voorzitter. Ik zou mevrouw Moorlag graag vragen: heeft u ook kennisgenomen van de plannen die zijn gemaakt voor Selwerd? Herinrichtingsplannen voor het openbare groen in Selwerd. Kent u die?

00:32:47

mevrouw Moorlag: Ja, die ken ik.

00:32:49

de heer Ubbens: Wat is dan het nut van deze Leidraad, als die plannen en inspiratiedocumenten daar gewoon uitgehaald kunnen worden? Dat is toch een mooi voorbeeld van hoe het dan moet of hoe het dan zou kunnen? Waarom dan nog een paar ton uitgeven voor een nieuw inspiratiedocument, wat eigenlijk dezelfde uitkomst laat zien?

00:33:09

mevrouw Moorlag: Voor zover ik weet, is de ontwikkeling daar ook als inspiratie meegenomen voor dit document. Wij vinden het heel goed dat je een leidraad hebt, op het moment dat je een weg openbreekt, een weg gaat aanpakken of dat je ergens een nieuwe weg gaat aanleggen. Dat je in de gemeente meer wegen krijgt die op elkaar lijken en dat die inderdaad aan de hand van de leidraad ontworpen kunnen worden. Dus ik weet niet of dit een afdoende antwoord is?

00:33:42

de heer Ubbens: Dan zou ik zeggen: als leidraad kan dan toch dienen, het voorbeeld Selwerd? Dan hebben we toch niet een heel nieuw leidraad document apart nodig? Ik begrijp niet zo goed het nut van dit document ten opzichte van een ander voorbeeld, wat je kunt pakken, hoe we het daar gedaan hebben doen we bij de volgende straten en de volgende wijk net zo. Waarom moeten we dan voor elke wijk, voor elke straat, weer een apart document gaan maken?

00:34:04

mevrouw Moorlag: Ja, wij zien daar zeker wel het belang van in. In Selwerd heb je bepaalde straten, maar er zijn er heel veel meer straten. Dit laat alle verschillende straten zien. Goed.

We hadden nog een kleine kanttekening. De fietsersbond gaf het ook al aan in de stukken, dat de fietsstraten niet expliciet naar voren komen in dit document. Kan het college ook toelichten of dit een bewuste keuze is geweest, of dat hier toch nog meer aandacht voor kan komen? Ook zien we dat voor bijvoorbeeld de realisatie van de verblijfsruimte in Ten Boer en Ten Post, dat dat enkel gerealiseerd kan worden als er minder verkeer langs komt. Onze vraag is: gaat dit document als leidraad werken voor de plannen die daar dan worden gemaakt vervolgens, met de wegen? Dat daar misschien nu aan de hand van dit document gekeken wordt naar een rondweg of iets dergelijks. Anders lijkt dit ons moeilijk te realiseren. Ja, dat was het Voorzitter.

00:35:11

Voorzitter: Dank u wel. De heer Rustebiel.

00:35:16

de heer Rustebiel: Ja, dank u wel, Voorzitter. Dank ook aan de inspreker, de heer De Breuker. Het doet mij bijzonder goed, dat wij weer een inspreker mogen verwelkomen in de raadscommissie. Ik moet zeggen dat ik dat het afgelopen jaar toch wel heb gemist. Ik hoop dat we zo snel mogelijk meer sprekers hier weer mogen ontmoeten. Heel goed dat de Leidraad er nu ligt. Het gaat er D66 om, dat we bij de herinrichting van straten, bijvoorbeeld als de riolering aanpakken, kabels wegwerken of met parkeren bezig gaan, dat we de kans om het anders te doen maximaal aangrijpen. Deze leidraad helpt daarbij, want het klopt wat partijen hier zeggen: er is nu geen uitvoeringsplan om dit stadsbreed in te voeren. Maar deze leidraad helpt ons wel om die keuzes te maken, als wij toch aan de slag gaan.

00:35:58

Voorzitter: Meneer Ubbens moet u toch nog wat hierover bevragen.

00:36:01

de heer Ubbens: Bedankt Voorzitter. Ik vraag me dan toch af: hoe gaat dat dan straks in de praktijk? Hoe ziet u dat dan voor zich? Er is nu geen budget voor. We gaan straks ergens een straat openbreken, nieuwe riolering, en dan gaan wij dit uitvoeren? Dan gaan we het zo doen en dan komt het er ongeveer zo uit te zien in elk geval? Of misschien? Of gaan we dan kijken of we incidenteel middelen kunnen krijgen voor die ene straat?

00:36:24

de heer Rustebiel: Ja, of deels inderdaad. Bijvoorbeeld bij het warmtenet aanleggen in Paddepoel zijn op een aantal plekken best wel goede veranderingen doorgevoerd. Maar er zijn ook wel kansen gemist, om de openbare ruimte aantrekkelijker te maken. Dan kan het helpen als je zo'n beleidsafspraken met elkaar maakt. Goed, dus deze leidraad moet voor D66 een onderlegger worden bij ruimtelijke beleidskeuzes. Met de parkeervisie, maar ook de mobiliteitsvisie als belangrijkste aanknopingspunten. Dat maakt het wel een inspiratiedocument zonder uitvoeringsprogramma. Dat is in die zin logisch, maar ergens ook wel spijtig. Wij vinden het een prachtig document en wij zien ook dat toegankelijkheid inderdaad nu meer aandacht krijgt, dan het vooraf heeft gehad. Daar zijn we erg tevreden over. Eigenlijk onafgesproken, deed de inspreker een voorzet over iets waar ik op in wilde gaan. Want wij wachten nog steeds op de nota toegankelijkheid van het college. Toegankelijkheid als integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid, van de WIJ-teams tot en met de openbare ruimte, maar inderdaad ook de leesbaarheid van documenten en de

toegankelijkheid van onze techniek. De inclusie en de toegankelijkheid van alles wat we hier in de gemeenten doen, dat moet niet alleen integraal onderdeel worden, maar het kan nog veel meer een vertrekpunt worden. Daar wordt met deze leidraad een goede stap gezet, maar we hopen dat we met die nota toegankelijkheid daar nog veel meer aan kunnen doen. Een laatste opmerking nog richting het college. We hebben een initiatiefvoorstel over spelen ingediend. Dat was weliswaar spelen in de binnenstad, maar ik had hier toch wat meer van terug verwacht, ook in deze leidraad. Dus ik ben benieuwd of daar een reactie op kan komen. Ik wil toch nog reageren op de PvdA. Ik moest even nadenken over wat u net allemaal gedebatteerd heeft. Juist toen de parkeervisie werd ingevoerd, had de PvdA geen enkele kritiek. Dus ik begrijp niet zo goed waar nu deze woordvoering vandaan komt. Dank u wel.

00:38:16

Voorzitter: Ik zag dat mevrouw Blauw een vraag wil stellen. Mevrouw Blauw is zo attent om u eerst het woord te geven, meneer Loopstra. Een korte reactie graag.

00:38:28

de heer Loopstra: Graag. Onze partij steunt over het algemeen, in het verleden ook, hoe het parkeren gaat. Wij waren voor uitbreiding van betaald parkeren. Maar de uitleg die het college nu aangeeft, om er een quotum aan te verbinden, heeft u nergens eerder kunnen lezen. Ik lees het nu voor het eerst en vandaar mijn opmerking, Voorzitter.

00:38:49

Voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Blauw.

00:38:57

mevrouw Blauw: Dank u, Voorzitter. Ik hoorde de heer Rustebiel van D66 net ook iets over warmtenet zeggen. Als ik ook een beetje die leidraad zie, dan worden daar keuzes gemaakt. Als ik dan naar de stad kijk, hoe de stad best wel verpauperd is, ook de gebouwen, en de keuzes die dan worden gemaakt. Wat u ook zei over budget, vindt u dan ook niet dat de prioriteit best wel naar verkeerde dingen gaan, waar je nu echt het geld niet aan moet uitgeven?

00:39:31

Voorzitter: Meneer Rustebiel.

00:39:36

de heer Rustebiel: Ik vind het onzin om zo maar te zeggen dat de stad verpauperd. Er zijn plekken waar werk aan de winkel is. Dat gaat soms niet goed, meestal wel. Dat wil ik eerst weerleggen. Ik denk dat deze leidraad er juist op ingericht is, om dingen op een slimme manier aan te pakken in de toekomst. Dit is volgens mij niet een uitvoeringsplan waarmee allerlei ingewikkelde keuzes worden gemaakt op dit moment. Dus volgens mij zijn die doembeelden niet helemaal terecht.

00:40:00

Voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even rond, meneer Leemhuis voor het woord.

00:40:04

de heer Leemhuis: Ja, dank u wel Voorzitter. De Leidraad Openbare Ruimte is een document waarin mobiliteit niet centraal staat, maar toegankelijkheid, veiligheid, beleving,

gezondheid, sociale interactie, ecologie, klimaatadaptatie, economie en cultuurhistorie. Dat zijn samen de dingen die de openbare ruimte bepalen en die moeten versterkt worden. Mijn fractie is heel blij met deze leidraad. Blij met hiermee de uitvoering van wat in het coalitieakkoord is afgesproken. Ook blij met het logische gevolg, dat deze stukken zijn vanuit de mobiliteitsvisie die al in discussie is en de natuurlijk wel eerder aangenomen parkeervisie.

00:40:46

Voorzitter: Meneer Boter, u wilt een vraag stellen.

00:40:52

de heer Boter: Ik heb een vraag aan de heer Leemhuis. Hij geeft een hele mooie opsomming van een heel mooi schilderij, wat we op gaan hangen. Dat noemen we dan een leidraad. Maar wil GroenLinks ook niet iets wat betaalbaar en haalbaar is?

00:41:02

de heer Leemhuis: Ik kom straks nog terug op die vraag die de heer Boter heeft. Als hij aan het eind niet tevreden is, dan hoor ik vast nog een vraag. Mijn fractie is enthousiast over deze leidraad. We zijn heel blij dat we in gaan zetten op wonen, bomen, groen water, dat we ruimte zoeken voor spelen, verblijven, ontmoeten en genieten van de openbare ruimte. Het is ook nodig. Niet alleen hebben we een gezonde, prettige leefomgeving nodig, we moeten ook werken aan de klimaatadaptatie in onze gemeente wat eraan komt. Waarom het een mooi stuk is, is het adresseert de tien dimensies, die ik al eerder opnoemde. Dat geeft ook een beeld van hoe de stad zich kan gaan veranderen tussen nu straks en later.

00:41:46

Voorzitter: Meneer Leemhuis, mevrouw Blauw heeft een vraag aan u.

00:41:54

mevrouw Blauw: Dank u, Voorzitter. Ik hoorde u zeggen: "We moeten aandacht besteden aan de klimaatadaptatie." Ten eerste de vraag: van wie moet dat en is daar wel geld voor?

00:42:06

de heer Leemhuis: Het is heel simpel: klimaatverandering is een reëel, wetenschappelijk aangetoond feit. Dat vindt mevrouw Blauwe van de PVV niet, maar mijn partij is geneigd wel de wetenschap te volgen. Verder is dat dus noodzaak, om te zorgen dat wij in de stad en onze gemeente klaar daarvoor zijn op het moment dat de temperatuur nog verder stijgt. Helaas zitten we op het spoor van twee graden in plaats van anderhalf, dus het is meer dan noodzakelijk. Ik ga verder met mijn woordvoering.

00:42:41

Voorzitter: Mevrouw Blauw is het daar niet helemaal mee eens, dus zij wil nog een korte reactie geven. Kort graag.

00:42:49

mevrouw Blauw: Het is niet bewezen dat het door de mens komt, dat die opwarming van de aarde er komt. Dat ten eerste, dat is ook wetenschap, dus er zijn twee lijnen. En u heeft nog niet de vraag beantwoord, waar het geld vandaan komt om al die klimaatplannen door te voeren.

00:43:07

de heer Leemhuis: Begin ik bij het laatste. Dat heb ik ook aan de heer Boter gezegd, dat ik

daar nog op terugkom. De eerste, daar gaat ik niet op in, want dat is een totaal onzinnige bijdrage.

00:43:18

Voorzitter: Laten we zeggen dat deze discussie over dat onderwerp hier niet thuishoort.

00:43:25

de heer Leemhuis: Het is inderdaad ook een beetje beneden punt. Maar goed, ik adresseer zelf de klimaatverandering. Het is op zich prima dat mevrouw Blauw daar een vraag over stelt. Ik kom snel op een aantal vraagpunten. De eerste is: wordt deze werkwijze niet voor een deel al toegepast? De heer Boter zei al: ja, we zijn er voor een deel al mee bezig. Is het niet al zo, dat op het moment dat we nu bezig gaan met deze principes, de manier van denken en werken al wordt gedaan? Meerdere partijen vragen naar een uitvoeringsprogramma. Laat ik die vraag ook stellen: wanneer kunnen we die tegemoet zien? Dat is die vraag. Verder gaat mijn fractie ook nog wel over: hoe gaan we straks in de praktijk deze ruimte ervaren, als dit zo wordt?

00:44:16

Voorzitter: De heer Ubbens gaat u een vraag stellen.

00:44:20

de heer Ubbens: Het bevreemdt mij een beetje, u heeft diezelfde vraag: doen we het niet eigenlijk al? Maar u vindt het toch een heel nuttig document. Dat vind ik een beetje dubbel. Dan denk ik: als we dit al doen, wat hebben we dan nog aan dit document? Als dit al de praktijk is.

00:44:32

de heer Leemhuis: De heer Ubbens benadert dit punt een klein beetje binair. Kijk, wat in dit proces is gebeurd, is dat grote groepen mensen betrokken zijn hierbij. De hele gemeentelijke organisatie moet zich ook een manier van werken aannemen. Zelfs Sunny Selwerd is een begin geweest, waarin dit uitgezocht is, waarin met vallen en opstaan dingen uit zijn gezocht. Waar vervolgens nu verder wordt gezocht naar verschillende typologieën, verschillende soorten wijken, dorpen, enzovoort. Dus het is natuurlijk logisch, dat je eerst begint praktisch met een aantal straten, een aantal buurten, waar het soms ook nog mis is gegaan, zoals de heer Rustebiel over Paddepoel zei. Je werkt dit uit tot een algemeen plan en een werkwijze die ook moet beklijven in de organisatie. Mijn fractie maakt zich wel zorgen. Stel, wij hebben straks die eindsituatie met dat prachtige beeld. Hoe gaat het dan in de praktijk? Hoe gaan we ook zorgen dat de gemeentelijke organisatie gaat handhaven op het punt van foutparkeren, hoogwerkers midden op de stoep et cetera. We moeten er ook voor zorgen, dat als we straks die prachtige openbare ruimte hebben, dat die niet ontoegankelijk wordt doordat andere actoren daarin bezig gaan. Ik zie de Voorzitter een wens uitspreken dat het een beetje tegen het einde moet komen. Nou, laat ik dan mijn drie andere punten zitten. Die zijn deels al geadresseerd door de commissie.

00:45:56

Voorzitter: Dank u wel, meneer Leemhuis. Meneer Bosch u wilt het woord.

00:46:01

de heer Bosch: Dank u wel, Voorzitter. De mooie en voorlopige openbare leidraad en

inspiratiebron, hoe onze openbare ruimte mooier kan. Een mooie win-win koppelkansen werk-met-werk maken. Het klinkt allemaal heel erg mooi, maar wij sluiten ons aan bij de eerder geadresseerde vraag: hoe gaan we een ruimte waar we nu al moeite mee hebben, om financieel goed op orde te houden, op deze manier nog mooier maken? Dus daar wil ik graag mee beginnen.

00:46:33

Voorzitter: U kunt niet verder, want de heer Leemhuis heeft een vraag aan u.

00:46:37

de heer Leemhuis: Ik was wel benieuwd of de heer Bosch daar zelf over na heeft gedacht. Is het niet zo, dat het in de praktijk is: werk-met-werk maken? We hebben wel budgetten voor allerlei aanpak van riolering, van andere vraagstukken. Is het niet de kunst juist, dit als leidraad toe te passen op die momenten dat een straat toch al opengaat en hebben we dan niet plotseling veel meer mogelijkheden?

00:47:00

de heer Bosch: Voorzitter, in theorie klinkt dat heel erg mooi. In de praktijk is het zo, dat op het moment dat je een straat alleen openbreekt of je breekt hem open en je voegt nog kwaliteit toe, want daar ben ik het volledig mee eens, dat het mooier wordt, en dan kost dat extra geld. We hebben nu een borg-niveau, CDA is vindt het goed om dat goed te adresseren, wat matig is. Dus we gaan akkoord met matig. Dat betekent dat we op dit moment concessies doen op financieel vlak, op het gebied van het onderhouden van onze openbare ruimte. En toch hebben we een 127 pagina's lange inspiratiebron, om de openbare ruimte nog mooier te maken. Ik wil graag verder over de inhoud, want die is zeker mooi. Dus wanneer we hier geld voor vrij kunnen maken, denk ik dat we onze gemeente mooier kunnen maken, groener, meer ruimte voor verblijven, meer ruimte voor sporten. Ik heb wel een inhoudelijk punt, wat ik graag anders zou willen zien. Want er wordt nu vrij veel gesproken over de dominante rol van fietsparkeren en dat dat als een groot probleem wordt gezien. Dat is denk ik terecht. Er zijn veel foutgeparkeerde fietsen en die zorgen voor slechte bereikbaarheid, bijvoorbeeld op stoepen. Maar ik vind dat er heel weinig aandacht is voor de enige echte oplossing, en dat is in de wijken veel meer fietsrekken. In mijn straat zijn er nu fietsrekken weggehaald om de stoep breder te maken, in theorie, maar de fietsers staan nu allemaal op zichzelf bij een standaard verkeerd geparkeerd en dat zorgt voor veel minder ruimte op de stoep. Wat we volgens mij nodig hebben in de wijk, waar hier meer aandacht voor zou moeten zijn, wat Student en Stad betreft, is meer plek voor fietsrekken. Als je iets noemt, moet je het soms ook concreet maken. Dus wij zouden graag willen voorstellen, ik begrijp dat dat niet in deze leidraad moet staan, maar toch wil ik het hier opbrengen: dat we gaan streven naar dat je je fiets circa twintig meter van je deur maximaal parkeert en als we dat in dichtbevolkte wijken bijvoorbeeld voor negentig procent van de voordeuren kunnen realiseren. Dan zetten we daar een mooie richting in, waarin we ervoor zorgen dat mensen hun fiets dicht bij hun huis kwijt kunnen en netjes kunnen parkeren.

00:49:18

Voorzitter: Meneer Bosch, u moet even hier stoppen, want de heer Huitenga van de Stadspartij heeft hier een vraag over.

00:49:26

de heer Huitenga: Dank u wel Voorzitter. Ik vind het plan heel erg prachtig, maar ik zie heel veel fietsparkeerplekken in de stad. Fietsrekken ook bij mij in de straat, waar de fietsen naast de rekken staan. In de binnenstad kom ik dat overal ook tegen. De fietsrekken trekken ook heel veel overlast aan. In die zin vraag ik me af, de plannen zijn heel mooi, maar hoe wil Student en Stad dat allemaal gaan handhaven? Dat kost ontzettend veel geld, volgens mij.

00:49:49

de heer Bosch: Voorzitter, ik heb het helemaal niet over handhaven. Ik hoor hier ook een suggestie dat mensen hun fiets niet in de rekken zetten, terwijl die wel vrij staan. Dat is totaal niet onze ervaring. Als er plekken vrij zijn in een fietsenrek, zetten mensen die er in en ze worden er naast geparkeerd, als ze vol zijn. Dus moeten we extra plekken realiseren. Ik zou graag een reactie van de wethouder willen op dit concrete plan, om iets gerichter te kunnen sturen op genoeg plekken voor de fiets dicht bij huis.

00:50:18

Voorzitter: Meneer Bosch, moet nog even geduld hebben, want de heer Leemhuis van GroenLinks wil u een vraag stellen.

00:50:24

de heer Leemhuis: Dank u wel Voorzitter. Ik had daar nog een vervolgvraag op: is het niet verstandig om ook te kijken naar juist die plekken die nu nog door auto's worden bezet, om daar te kijken of je niet voor een auto tien fietsen kunt doen? Maar ook naar huiseigenaren die kamers verhuren, die meestal iets minder de neiging hebben om ook een fietsenstalling voor hun bewoners te realiseren. Is het niet ook een verantwoordelijkheid voor huiseigenaren, om op eigen terrein, met name als het gaat om kamerverhuur, om daar zelf als huiseigenaar iets aan te doen?

00:51:00

de heer Bosch: Voorzitter, het eerste wat GroenLinks hier aandraagt, is dat plekken voor auto's plaats willen maken voor plek voor fietsen. Daar zijn wij een groot voorstander van. Een aantal jaar geleden hebben wij daar ook een motie op ingediend, voor fietsplatforms. Dat zien we graag verder uitgewerkt. Zeker, groot voorstander. Het tweede is, denk ik ten eerste een wat moeilijk te realiseren plan. Ten tweede ook niet een plan wat je wilt. Want dat betekent dus, dat er nog meer ruimte in een studentenhuis opgeofferd moet worden aan de fietsen, wat voor extra kosten gaat zorgen voor de studenten. Ik denk dat we onze openbare ruimte prima kunnen indelen dat fietsen op de straat of op de stoep geplaatst kunnen worden.

00:51:43

Voorzitter: Bent u aan uw laatste punt toe? Want u bent door uw tijd heen.

00:51:49

de heer Bosch: Zeker, Voorzitter. Ik denk dat we met deze grote inspiratiebron naar een mooier Groningen kunnen gaan, waar je iets kwijt kunt. Dank u wel.

00:51:58

Voorzitter: Heel goed. Ik realiseerde me halverwege de vergadering pas, dat onze bezoeker niet kan zien van welke partij u bent. Dus daarom ben ik begonnen om, als ik uw naam

noem, ook uw partij daarbij te noemen. Dat lijkt me voor onze bezoeker ook wel heel waardevol. Wie kan ik het woord geven? De heer Boter van de VVD.

00:52:24

de heer Boter: Dank u wel, mevrouw de Voorzitter. De VVD-fractie heeft kennisgenomen van de voorlopige leidraad zoals die nu voorligt. Een wenkend toekomst perspectief op onze openbare ruimte in onze gemeente. Dat was voor mij makkelijker, want ik had geen hulpmiddelen nodig, anders dan mijn ogen, met name om het te lezen. De plaatjes van de stad met name waren fantastisch, maar dat is ook gelijk een van de grote kritiekpunten. Negenennegentig procent van het stuk gaat over de stad. Ons grootste grondgebied zijn dorpen en is landelijk gebied. Waarom dat niet meenemen? Want dat bepaalt ook voor een deel onze klimaatadaptatie. Dat is voor een deel al groen. Ik vind het wel jammer dat, behalve het Raadhuisplein, er verder niet heel veel over de dorpen in staat. En het volgens mij een gemeentelijk stuk moet zijn, dus dat als eerste kritiekpunt.

00:53:12

Voorzitter: U heeft een vraag van de heer Pechler van de Partij voor de Dieren.

00:53:16

de heer Pechler: Dank, Voorzitter. Hoor ik hier de heer Boter van de VVD nu suggereren, dat we vooral de omringende gebieden nodig hebben voor de klimaatadaptatie? Terwijl klimaatadaptatie juist super lokaal speelt en de hittestress van de stad echt niet verminderd gaat worden, door de aanwezigheid van groen in Ten Boer of Haren?

00:53:33

de heer Boter: Ik vind het heel fijn dat de heer Pechler ongeveer mijn woordvoering gaat doen, want dat is precies het andere punt. Wij kiezen ervoor dat we een compacte stad gaan doen met daaromheen groen. De andere keuze, dat lijkt bijna wat je wil, als je deze leidraad leest, is een stad die veel ruimer opgezet is en dus ook veel meer ruimte biedt voor groen. Dan krijg je dus de wijken zoals die in de jaren zeventig zijn gebouwd, zoals De Wijert.

00:53:56

Voorzitter: Meneer Boter, u heeft een vraag van de heer Leemhuis van GroenLinks.

00:54:02

de heer Leemhuis: Voorzitter, ik zeg het niet graag en snel, maar het lijkt er een beetje op dat de heer Boter niet tot het einde gelezen heeft, want als ik het lijstje van typologieën leest, dan zie ik hier Dorpsstraat doorgaand verkeer, Dorpsstraat zonder doorgaand verkeer, Dorpsstraat Harens profiel.

00:54:19

Voorzitter: Mag ik u vragen om dat niet allemaal op te lezen? Ik geloof dat de heer Boter snapt wat u bedoelt.

00:54:23

de heer Leemhuis: Ik kom tot de vraag: is het niet een beetje flauw om een soort van schijntegenstelling te proberen te creëren? Soms gaat het inderdaad niet altijd even goed met de aandacht voor de dorpen. Maar is het niet een beetje onzinnig wat de heer Boter hier nu doet, door te beweren dat daadwerkelijk een ongeveer een derde van alle typologieën te maken heeft met dorpen?

00:54:45

de heer Boter: Waarvan akte. Ik ben het niet met de heer Leemhuis eens, daar wil ik ook even akte van maken. Voor een deel, want dat heeft ermee te maken dat de rest van het inspiratiedocument, met name over straten gaat in de stad. Dus dat terzijde. Ik heb inderdaad gelezen dat het her en der wel werd genoemd. Dus ik heb ook inderdaad ongeveer aangegeven wat de heer Leemhuis zegt. Bedankt voor het voorlezen, dan hoef ik de volgende keer de stukken niet te lezen. Dan een ander punt. Als je de straten veel groener maakt, en ook nog wel met redelijk opkomend groen, is de vraag of veiligheid ook niet een aspect gaat worden. De veiligheid wordt al in bepaalde groene gebieden ervaren, met name door vrouwen, daar hebben we het in de fractie ook uitgebreid over gehad, als minder veilig. Wordt er met die veiligheid wel rekening gehouden door voldoende verlichting? Dan kom ik tot mijn twee vragen over dit stuk. De ene gaat over beheer. Als je wilt dat het veel groener wordt en dat het groen ook omhoog moet komen om dieren te helpen, wil dat zeggen dat groen ook veel meer over overwoekerd. Dus om die straten groenvrij te houden, wat nu al lastig is, zal dat ook extra kosten met zich meebrengen. Dan beantwoord ik maar even de vraag die de heer Leemhuis in zijn woordvoering niet heeft behandeld. Dan zou je je kunnen afvragen, hoe ongelooflijk haalbaar in kosten is dit plan wat er ligt? Dus gaan we dit plan überhaupt uitvoeren? En een ander punt is: het gaat altijd op straatniveau, terwijl je ook een veel integralere prik wilt hebben: stel nu dat acht straten bij elkaar in de buurt allemaal willen dat het openbaar groen mooi ontwikkeld wordt, is dat haalbaar en hoe ga je die participatie regelen? Hoe ga je zorgen dat in die buurt de ene straat misschien wat meer voor autoverkeer is en de andere wat groener wordt ingericht en bij de andere het snippergroen wat beter gebruikt gaat worden.

00:56:27

Voorzitter: Meneer Boter, u heeft nog een vraag van meneer Pechler, maar ik neem even de gelegenheid te baat dat ik kijk naar de klok. Het is tien over vijf. Om half zes moeten we klaar zijn en er zijn nog drie mensen die hun woordvoering moeten doen. De wethouder wil nog de vragen beantwoorden. Kunnen we afspreken dat we een beetje indikken en kort zijn, ook als het om vragen stellen gaat? Meneer Pechler.

00:56:50

de heer Pechler: Dank, Voorzitter. Ik wil dan wel nog snel kwijt, dat dit misschien iets ruimer ingepland had kunnen worden door de agendacommissie. Dat als we er vandaag niet uitkomen, er maar een tweede sessie ingepland moet worden. De heer Boter vroeg, of het wel haalbaar is om dit plan te doen. Maar klimaatverandering is een feit, ook al denkt de PVV daar anders over. Onze steden worden warmer. We krijgen steeds meer te maken met wateroverlast. Hoe haalbaar is het om dit plan niet te doen? Dan heeft straks iedereen een airco nodig, om in de zomer nog thuis kunnen wonen.

00:57:14

de heer Boter: Ik ben het wel volledig met de heer Pechler eens, dat je moet kijken hoe je op bepaalde manieren groen kunnen toevoegen. Dat kan ook zijn door tuinen niet te betegelen, hoe klein die tuinen zijn. Daar is meer voor nodig dan alleen de openbare ruimte. Maar die openbare ruimte is schaars. Daar ben ik het mee eens. Daarom onderschrijf ik wel de opmerking die de heer Pechler en de heer Loopstra maakten over auto's en naar het werk gaan.

00:57:38

Voorzitter: Dank u wel, meneer Boter. Ik geef het woord aan de heer Ubbens van het CDA voor de woordvoering.

00:57:43

de heer Ubbens: Dank u wel, Voorzitter. Aan de ene kant kun je zeggen, ik heb het meerdere partijen horen zeggen: ja, het is een heel mooi document, hele mooie uitgewerkte plannen voor een aantal wijken zelfs best wel ver uitgewerkt. Voor een aantal delen van de gemeente is dat heel ver uitgewerkt. Het ziet er hartstikke mooi uit, kan je zeggen. Aan de andere kant vraag ik me wel af: wat gaan we hiervan waarmaken? Als dan de heer Pechler zegt: ja, we moeten dit wel doen. Denk ik: als we dit dan moeten doen, dan moet er ook een uitvoeringsagenda bij komen, hoe we dit zo snel mogelijk gaan uitvoeren. Volgens mij is dat heel ver weg. We houden mensen nu iets voor, waarvan ik mij afvraag of we het gaan waarmaken. Werk-met-werk maken, hoor ik de wethouder alvast zeggen. Dat gaat hij misschien straks wel doen. Dan moet er nog een heleboel geld bij, want je haalt de straat open en dan hoor ik andere mensen zeggen: ja, dan kunnen we wel daar een beetje bij aansluiten. Maar als ik de plannen zo zie, dan denk ik: een hele andere inrichting van de Bedumerweg, ja, het zou mooi zijn. Ik ben ervoor, ik woon daar in de buurt. Het lijkt me mooi, een park in de buurt. Maar dat gaat toch honderdduizenden, zoniet miljoenen euro's kosten, om het op die manier in te richten?

00:58:49

Voorzitter: Meneer Ubbens, nu heeft u een vraag van de heer Loopstra van de Partij van de Arbeid.

00:58:55

de heer Loopstra: Dan denk ik, de heer Ubbens zegt: dat kost allemaal geld en dat hebben we niet. Dat zie ik dan helemaal niet voor me. Over vier, vijf maand zijn er verkiezingen en als u dat belangrijk vindt, dan maakt u de openbare ruimte de inzet van de verkiezingen. Dan krijgt u daar wellicht heel veel steun en geld voor. Dan kunt u deze plannen uitvoeren. Ik vind u een beetje zurig over alles. Klopt dat?

00:59:19

de heer Ubbens: Ik vind u hopeloos naïef. Als u denkt dat er bij de volgende verkiezingen ineens een gigantische pot met geld onze kant op komt, en dat wij dan ineens al onze dromen kunnen uitvoeren? Dit college had al een gigantische hoeveelheid dromen. Die dromen zijn niet echt uitgevoerd, maar er is een inspiratiedocument van gemaakt. Dan denk: ja, dat is allemaal leuk, maar wat gaan we hiervan waarmaken? Het heeft misschien een paar ton gekost, om dit document te maken. Er is van alles gebeurd. Dan hebben we het nog niet eens over de onderhoudskosten. Ik zie in dit stuk in een bijlage, dat hier dan dertig procent hogere onderhoudskosten mee gepaard gaan. We kunnen nu de stad niet eens onderhouden! Dan gaan we het op een andere manier inrichten, als we daar geld voor hebben, en dan moeten we nog dertig procent hogere onderhoudskosten gaan slikken. Hoe gaan we dat uitvoeren? Daar zou ik dan meer duidelijkheid over willen. Stel dat we het gaan doen, dan vraag ik me nog steeds af of dit nodig was geweest. Die inspiratie kunnen we ook Halen uit Sunny Selwerd. We hadden kunnen zeggen: dat is een mooi, inspirerend document. Dit gaan we vaker doen. Dan bij een concreet voorstel, bij een concreet plan, bij een straat. Werk met-werk maken, laat het dan maar eens zien, dat het gaat gebeuren, want

ik denk dat heel veel deze dingen niet uitgevoerd gaan worden. Dan ligt dit document over een paar jaar nog steeds mooi op het bureau van een aantal raadsleden en dan kunnen we daarvan van genieten. Maar de werkelijkheid ziet er vast anders uit. Dan nog wat inhoudelijke vragen aan de wethouder. De heer Loopstra had er al een voorzet voor. Wat gaan we nu precies met parkeren doen? Want ik was ook een beetje in verwarring, want ik lees hier toch inderdaad: we moeten ruimte vrij gaan spelen. We zien dat er een boel wijken zijn waar betaald parkeren is ingevoerd, waar die nog steeds vol staan met de auto's. Als je daar deze plannen wilt uitvoeren, dan moet je maatregelen gaan nemen, om daar minder auto's op straat te krijgen. Ja, dan gaan we het parkeren ondergronds doen. Ook weer zo'n mooie droom. Maar waar gaan we dat van betalen? De enige manier waarop dat dan op een kostenefficiënte manier kan voor de gemeente, is de parkeertarieven omhoog. Net zolang totdat het aantal auto's in die straat terugloopt. Maar dan heeft de heer Loopstra hetgeen hij niet wil, dat mensen met een kleine portemonnee daardoor het hardst getroffen worden en hun auto weg moeten doen of in bepaalde wijken niet meer kunnen parkeren op straat. Dus ik vraag me af: wat is het college nu precies van plan? Hoe gaan we dit tot uitvoering brengen? Daar laat ik het bij.

01:01:38

Voorzitter: Fijn, dank u wel. Ik kijk rond, mevrouw Blauw van de PVV.

01:01:44

mevrouw Blauw: Ja, dank u, Voorzitter. Bedankt voor deze voorlopige versie Leidraad Openbare Ruimte. Er is al veel over gezegd. Ik ben het eens met CDA en VVD. Ik vraag me af of wij wel budget hebben voor al deze keuzes. Waar wij steeds moeite mee hebben, is dat er alles op gericht is om die auto de stad uit de krijgen. Dat maakt het een niet vriendelijk, onaantrekkelijke stad om te komen, ook voor het vestigingsklimaat. Ik zei net ook al iets over efficiency. De economie moet ook blijven draaien. Mensen zijn ook gelukkig als ze een volle portemonnee hebben. Ook vragen wij ons af, of het college denkt met minder parkeerplekken te realiseren om iedereen op de fiets te krijgen. De tijd zal het leren. Dank u, Voorzitter.

01:02:37

Voorzitter: Dank u wel. Meneer Huitenga van de Stadspartij.

01:02:41

de heer Huitenga: Dank u wel, Voorzitter. Dank voor deze leidraad. De Stadspartij vindt het ook van belang, want de openbare ruimtes worden steeds belangrijker om voor koeling en beschutting te geven, in verband met veranderend klimaat. Voor de Stadspartij zijn er vier uitgangspunten van belang bij deze leidraad: de openbare ruimte moet voor iedereen toegankelijk zijn, de openbare ruimte moet veilig zijn, en wijken en dorpen moeten bereikbaar blijven. Dat wil zeggen: dus ook voor de auto en andere vormen van vervoer. Wij zijn geen voorstanders van het eindeloos laten verdwijnen van parkeerplaatsen. Ook parkeerplaatsen kunnen vergroend worden. Op dit moment zijn er geen alternatieven voor andere parkeerplaatsen waar de hele tijd over gepraat worden. Of ze zijn niet betaalbaar of er is geen ruimte in de buurt waar auto's kwijt kunnen. Het vierde punt vind ik wel belangrijk. Wij willen graag dat de wijken en de dorpen in een vroeg stadium betrokken worden, bij het maken van de plannen. Vaak zien wij dat bewoners vaak bij de presentatie

van de plannen betrokken worden en dan is eigenlijk al te laat. Bewoners hebben vaak goede initiatieven en goede plannen. Deze leidraad biedt juist de ruimte om het wijk per wijk, per dorp, per buurt iets in te richten, waardoor bewoners zich meer betrokken voelen bij hun woonomgeving. Wat dat betreft, we hebben gelezen over de raamwerkkaart. Op zich een goed plan, maar in deze leidraad missen wij compleet wat er gebeurt, als die raamwerkkaarten klaar zijn, is er dan ruimte voor participatie en inspraak? Flexibel? Waar zijn wij? Wat doen wij verder met die raamwerkkaarten? Dus bij deze graag een oproep: wij zien graag een participatieparagraaf in deze leidraad opgenomen, om ook werkelijk duidelijk te maken waarin bewoners kunnen participeren. Tenslotte nog een kort punt. We willen graag van deze leidraad geen document maken waarin alles vastligt. Verandering kan ook heel goed in kleine stapjes, zeker als het in samenspraak met de omwonenden gebeurt. Daarnaast zien we graag dat er in het plan evaluatiemomenten ingebouwd worden, waarbij alle betrokken hun zegje kunnen doen. Dank u wel.

01:04:34

Voorzitter: Fijn, dank u wel. Dan kijk ik rond en dan geef ik de heer Dijk van de SP als laatste het woord.

01:04:40

de heer Dijk: Dank u wel Voorzitter. Ik zal het kort houden. Ik ben het eens met de opmerking van de heer Ubbens van het CDA, over dat er een uitvoeringsplan moet komen. Ik ben het eens met het deel van de woordvoering van de PvdA, dat betaald parkeren en de manier waarop dat gaat in buurten en wijken en straten, niet tot een tweedeling moet leiden. Ik ben het eens met de inspreker over de concreetheid van mobiliteit voor blinden en slechtzienden. Dat het niet in dit programma staat. Het is ook geen uitvoeringsprogramma, dus daarom staat het niet in detail uitgewerkt. Dat zou wel goed zijn. Tot slot over dit hele programma: het leest fijn, het leest mooi, het is een mooie samenvatting van alle dingen die we mogelijk zouden willen in onze openbare ruimte. Maar dan staat er wel soms als het over auto's gaat, een beetje een vreemde zin, waarvan ik denk dat wij automobilisten niet uit de auto gaan verleiden, maar waarbij we ze meer tegen de haren instrijken door te zeggen dat we auto's van de straat gaan dwingen. Ik ben wel benieuwd hoe het college hiernaar naar kijkt. Ik las dat een aantal keren terug, dat het echt een soort een must is, in plaats van iets wat vooruitgang zou kunnen bieden. Tot slot mis ik een heel belangrijk ding: als het dan toch een leidraad is voor de toekomst: als het goed is, gaan de meeste auto's zometeen af van verbrandingsmotoren en hebben we grotendeels elektrische auto's. Er kan ook iets anders ontstaan, waterstof of zo, maar in ieder geval dan vervuilen ze niet meer in onze binnensteden. Dan zou ik heel graag een soort visie of leidraad willen zien, wat we dan gaan doen met al die rare kronkelwegen die je vanaf de ringweg moet doen, om een parkeergarage in de binnenstad te bereiken. Ik zou het heel logisch vinden dat wij zometeen rechtstreekse verbindingen hebben met elektrische auto's, in een rechte lijn naar een parkeergarage, in plaats van dat je ontzettend gekonkel door al die rare korte steegjes heen moet. Ik zie de heer Leemhuis raar kijken, maar ik denk niet dat hij tegen elektrische auto's is en niet tegen parkeergarages in de binnenstad. Dus volgens mij kun je veel beter, als we toch een soort toekomstvisie willen hebben, rechtstreekse verbinding hebben voor elektrische auto's naar parkeergarages in de binnenstad. In plaats van dat gekonkel allemaal met die auto's in de binnenstad.

01:07:14

Voorzitter: Even stoppen met uw gekonkel, want de heer Leemhuis van GroenLinks wil nog een vraag stellen.

01:07:20

de heer Leemhuis: Ik weet niet helemaal zeker wat ik hoor, maar is dit nu echt een serieus voorstel om als een soort sloper rechte lijnen door de stad aan te leggen, a la cityvorming te jaren zestig, waarbij snelwegen langs de A-kerkhof moesten rijden, over de Hortusbuurt? Ik geloof niet dat dit echt serieus is, wat de SP hier zegt.

01:07:45

de heer Dijk: Nee, u kunt wel ieder idee wat een andere partij heeft, wat een beetje toekomstvisie heeft, ridiculiseren. U weet ook dat als u met de auto vanaf de Ring Zuid bijvoorbeeld naar de binnenstad moet en een parkeerplek zoekt, dat je vierentwintig stoplichten en achttien keer naar links en naar rechts, om de vijftig meter langs fietsers die voorbijkomen en langs busoversteken moet. Volgens mij kun je dat heel goed op een betere manier met elektrische auto's doen. Net zoals we elektrische bussen de binnenstad in laten rijden. Ik ben het met u eens, je moet het goed uitzoeken. Je hoeft daar helemaal niks voor te slopen, wat mij betreft, maar je moet goed uitzoeken hoe dat zo goed en efficiënt mogelijk is. Ik mis zulke dingen in deze leidraad in ieder geval.

01:08:28

Voorzitter: Dat was uw laatste opmerking? Dank u wel. Ik denk dat we alle fracties aan het woord hebben gelaten. Ik geef het woord aan de wethouder voor het beantwoorden van alle opmerkingen en vragen.

01:08:41

de heer Van der Schaaf: Ja, dank u wel, ik hoop het kort te doen, want er zijn veel verschillende onderwerpen aan de orde gekomen. Dank u, Voorzitter en dank u ook raad voor uw opmerkingen; positieve opmerkingen en kritische opmerkingen. Maar er is volgens mij wel een goede discussie door jullie gevoerd. En dat is ook terecht, want de ambitie die wij met dit document hebben, dan kom ik ook meteen op een aantal punten, is niet dat wij hier een uitvoeringsprogramma neerleggen wat we in een aantal jaren gaan realiseren. Nee, daarom is die leidraad ook zeker geen statisch document, om op de heer Huitenga te reageren. We willen hier daadwerkelijk echt op een andere manier, op een fundamenteel andere manier, een voorstel doen hoe we met de openbare ruimte, met de straten, met de wijken in onze stad en onze dorpen, zeg ik nadrukkelijk, want dat zit er echt allebei heel sterk in dit verhaal, omgaan. Marco ten Brummelstroete, bekend als de fietsprofessor, die hadden we te gast bij de eerste thema-avond. Die gaf ook aan: dit is een soort paradigmashift in het denken over hoe we met de openbare ruimte omgaan. Staat nu de fiets centraal? Staan de auto's centraal? Nee, want wat centraal staat is de mens. De mens en haar leefomgeving. De straat is de plek waar je in een dorp, in de stad, elkaar ontmoet. Waar je kunt spelen, waar er ook ruimte is juist voor groen, zowel in het belang van de mens als in het belang van dieren, van de omgeving. Dat staat centraal. Dat is een andere manier van denken dan dat we de afgelopen decennia hebben gedaan. Eigenlijk gaan we terug naar honderd jaar geleden wat dat betreft. Maar decennialang hebben wij natuurlijk een periode gehad, waarin in een heel groot deel van de westerse wereld, ook daarbuiten, de mobiliteit, het verplaatsen, het leidende principe was in de manier waarop wij straten inrichtten. Daar

proberen we wel een paradigmashift in te maken. Natuurlijk levert dat prachtige plaatjes op, mooie plaatjes. Maar het gaat er ons er niet eens zozeer om, het voorstel, om per se die stad en dorpen mooier te maken, al zal dat zeker een gevolg zijn. Maar wel wat ik al zei: Anders. Met een mens in haar leefomgeving centraal, in de manier waarop we met straten en pleinen et cetera omgaan. Dat klopt, dat gaat geld kosten. Natuurlijk gaat het geld kosten. Meer dan we nu hebben. Daar hoeven we niet omheen te draaien. Dat geld hebben we natuurlijk niet een op een direct beschikbaar. Het is ook niet iets, daarom is het ook een leidraad, wat we in tien of vijftien jaar zomaar gaan realiseren. Misschien wel langer. Daarom zitten ook die gradaties erin, tussen nu en straks. Daar zullen maatschappelijke, beleidsmatige veranderingen gerealiseerd moeten worden, willen we op het niveau zoals hier in die leidraad staat, alles realiseren. Er zal ongetwijfeld in de komende decennia nog heel veel veranderen, waardoor die leidraad er ook weer anders uit komt te zien. Maar het gaat wel om een richting, waarmee we inderdaad een vrij fundamentele maatschappelijke keuze maken. Dan gaan we dat dus inderdaad, ik mag het woord werk-met-werk maken niet meer noemen, maar het gaat er wel om, dat is ons uitvoeringsprogramma, dat we elke keer als we met een wijkvernieuwing bezig gaan, een dorpsvernieuwing, of een herinrichting van de binnenstad, of de riolering die eruit gaat, of zoals nu recent bij de herinrichting van de Boteringstraat, als die aan de orde is, die principes van de leidraad gaan gebruiken om te kijken: welke keuzes maken we daarin? En inderdaad hoort daar ook participatie bij. De leidraad is niet bedacht om een blauwdruk neer te leggen. Nee, het is een manier waarop we met bewoners in die betreffende straten het gesprek aangaan.

01:12:13

Voorzitter: U heeft een vraag van meneer Ubbens.

01:12:15

de heer Ubbens: Bedankt, Voorzitter. Ik kan de wethouder best wel volgen. Ik denk ook dat hij gelijk heeft, dat wij met zijn allen anders naar straten gaan kijken. Maar dat doen we al. U geeft voorbeelden van plekken die al anders zijn ingericht en plannen die al anders zijn. Wat is nu de reden dat hier voor zoveel geld een leidraad moest komen? Ik hoor u zeggen: ja, het moet in de organisatie blijikbaar, anders komt het niet binnen bij de ambtenarij of anders gaan we dat niet doen. Maar we doen het al. Dus wat is nu het nut van zo'n leidraad? Behalve dan we het hier nog een keer over kunnen hebben.

01:12:49

de heer Van der Schaaf: U zegt: "We doen het al." Maar misschien op een paar plekken werken we in die geest. Selwerd is een paar keer genoemd. Maar juist als u naar de leidraad kijkt: Selwerd is De Wijert niet, de Wijert is Ten Boer niet. We kunnen natuurlijk niet de plannen die wij nu voor Selwerd hebben gemaakt, zomaar een op een voor andere straten kopiëren. Wat we wel hebben geleerd, we doen het inderdaad in Selwerd op een andere manier, maar dat heeft wel heel veel tijd gekost. Niet alleen de uitvoering, maar ook in het denken en het bedenken. Daarom is het wel degelijk, ook al heeft het natuurlijk geld gekost, uiteindelijk een hele slimme investering, omdat we met deze leidraad de ervaringen die we hebben gedaan met bijvoorbeeld in Selwerd of in andere gebieden, om hebben gezet in een leidraad. Zowel in de manier waarop we met bewoners in gesprek gaan, als in de uitvoering, waardoor we bij nieuwe plannen op een veel efficiëntere manier datgene wat we kunnen bereiken, wat we in Selwerd bereiken, ook kunnen realiseren. Dat zorgt er ook voor dat we

de betaalbaarheid juist van dat soort maatregelen toeneemt. Omdat we weten hoe het moet. We hebben een kader. Als je dat er elke keer opnieuw moet uitvinden, bij elke straat, bij elk dorp, dan worden de kosten, die toch al hoger gaan, daar heeft u helemaal gelijk in, nog hoger. Dus het is buitengewoon verstandig dat we dat in deze leidraad hebben neergelegd, zodat we een handvat te hebben, zodat onze mensen van stadsbeheer, van stadsontwikkeling en ook de bewoners, een handvat hebben waarmee ze het gesprek kunnen voeren, om straks niet alleen in Selwerd, maar ook in De Wijert of in Vinkhuizen, waar dan ook, de kansen benutten. Dat is de reden waarom we dit doen. Uw opmerking: we doen het al. Ja, misschien op een of twee plekken is het gelukt, maar in het grootste deel van onze stad en onze dorpen hebben we dit niveau nog niet bereikt. Dat zal ook zeker nog heel lang duren. Dan klopt het, dat de keuzes die hier gemaakt worden, dat de manier waarop we met de auto's omgaan, wel een andere is dan dat we nu doen. Natuurlijk zitten daar heel veel onzekerheden in. We zijn uitgegaan van wat we in de mobiliteitsvisie ook hebben aangegeven, hoe we daar omgaan met parkeren, met de automobilititeit, welke verwachtingen daarbij horen, en hebben daar ook het niveau van verandering van de leidraad erop aangelegd. Het kan heel goed, dat het de komende jaren anders uitpakt dan we nu denken. We zullen dan de leidraad ook oppakken en daarop aanpassen. Maar het klopt wel en die keuzes maken wij ook in de mobiliteitsstrategie, dat met name het lopen en het fietsen, de dominante manier wordt waarin wij denken waar je primair, met name in de steden, maar ook in dorpskernen, zou moeten bewegen. En de auto zonder dat die in het verdomhoekje komt natuurlijk, een andere rol krijgt. Ook als het gaat om parkeren. Wij stellen nu niet voor om plotseling het parkeerbeleid te veranderen, maar wij geven wel aan wat de mogelijkheden zijn in de toekomst, om het parkeerbeleid eventueel aan te passen, wil je dit niveau bijvoorbeeld halen van herinrichting van de openbare ruimte. Dat zijn knoppen waaraan je kunt draaien. Dat hoeft niet. Daar kunt u in de toekomst toe besluiten, of uw opvolgers, maar het geeft wel aan hoe je aan verschillende knoppen kunt draaien. Ook als het gaat om het thema tweedeling, wat de heer Loopstra adresseert. Hij noemt het voorbeeld van Vinkhuizen. Dat is wel een typisch voorbeeld, waarvan we denken: dat is de precies de tweedeling. Het zou een beetje raar zijn, als mensen die zelf een mogelijkheid hebben om bij hun huis te parkeren en een garage hebben, dat zij een nog parkeervergunning zouden krijgen. Het gaat er juist om, dat we de mensen die die parkeervergunning op straat echt nodig hebben, dat we die kunnen blijven faciliteren. Maar dat het automatisme dat je je auto altijd maar in de openbare ruimte kwijt kan, terwijl we ook heel veel ruimteclaims hebben als het gaat om fietsen, als het gaat om een spelen en als het gaat om groen, dat automatisme zal in de toekomst genuanceerd moeten worden. Dan zullen we uiteraard op het niveau van de straat en de wijk afspraken over moeten maken. Ik ga in op de wat meer specifieke punten. Ik begin bij de heer Pechler. Hij vroeg: ga specifieker in op het punt van de inspreker. We hebben natuurlijk uitgebreid contact gehad, en dat blijven we ook doen met de verdere uitwerking, met de werkgroep toegankelijkheid. We hebben ook vanuit de werkgroep een aantal concrete invullingen gekregen, hoe je met een aantal richtlijnen om kan gaan. Die zullen we zoveel mogelijk integraal in de uitvoering overnemen. Punt van de heer Pechler over het groen, wat de afgelopen tijd natuurlijk ook wel verdwenen is met name in de stad. Kijk, de voorbeelden die hij noemt, zijn natuurlijk wel gebieden die al eerder als bouwterrein waren aangewezen en in het pauzelandchap als het ware geadopteerd zijn voor allerlei hele mooie dingen. Dat doet altijd pijn als het verdwijnt.

Maar ik kan u verzekeren: dat gaat veel verder dan alleen deze leidraad. Dat gaat ook om de omgevingsvisie. Als geen ander is dit college van mening, dat het schaarse groen wat we, in met name de stad, hebben dat we dat moeten koesteren. Dat een compacte stad zeker niet betekent dat we groen gaan opofferen. Integendeel zelfs, dat we juist per saldo groen willen toevoegen in de stad door compact en slim te bouwen, en tegelijkertijd ook het groen in de omgeving te sparen. De heer Loopstra heeft nog een vraag gesteld over de de motie die is aangenomen. Het klopt inderdaad, dat wij in de leidraad, toegankelijkheid een heel nadrukkelijk thema noemen. Daar zit geen uitvoerings- of actieplan bij. Dat is misschien niet helemaal in de aard van de leidraad. Ik kan er wel twee dingen nog op aanvullen. Het ene is het specifieke punt dat de heer Loopstra als aanleiding had, voor het feit dat met name door het door de nutsbedrijven vervangen van allerlei kabels en het aanleggen van glasvezel, wij in in heel veel stoepen zagen dat het slecht was teruggelegd. Daar is door stadsbeheer de afgelopen tijd heel stevig nieuwe afspraken over gemaakt, om ervoor te zorgen dat de tegels wel goed worden teruggelegd. Het probleem dat ontstaan is, wordt in ieder geval niet groter en we gaan het ook systematisch weer terugbrengen. Daarnaast is het natuurlijk zo, dat als gevolg van dit plan, dit leidt tot allerlei uitvoeringsvraagstukken. Het zal wel degelijk in een, je kunt het actieplan noemen, maar dat komt natuurlijk wel degelijk in de jaarlijkse begroting van stadsbeheer, maar ook daadwerkelijk in alle uitvoeringsprojecten die we gaan doen, weer terug.

01:19:06

Voorzitter: Meneer Loopstra, u heeft nog een vraag aan de wethouder.

01:19:08

de heer Loopstra: Dat klopt. Het beeld wat de wethouder schetst, dat het allemaal nu beter is, wordt niet gedeeld door de bevolking, althans in deze stad. Want men vindt dat de stoepen slecht zijn, onbegaanbaar, dat als je met een kinderwagen loopt of je bent oud of je weet ik wat, het is moeilijk om over de stoepen te lopen en het herstel waar de wethouder over spreekt, herkennen wij althans niet. Mijn vraag is ook, u zegt: "Ja, er gebeurt al veel." Nee, de motie spreekt resoluut over een plan van aanpak en over een tijdpad. Ik vraag aan u: wanneer kunnen we dat tijdpad tegemoet zien?

01:19:55

de heer Van der Schaaf: Dan moet ik verwijzen naar hoe we dat met stadsbeheer moeten overleggen. Dat is niet iets wat je van de een op de andere dag regelt. Dat zit in de begroting van stadsbeheer. Elk jaar hebben we onderhoud, we hebben het borgniveau. We hebben specifiek natuurlijk voor een aantal onderwerpen of het thema wat ik net noemde, de herstelwerkzaamheden als gevolg van de kabels die zijn aangelegd. Wij zien dat het probleem niet erger wordt. U zegt: het is nog niet voldoende. Helemaal met u eens hoor. Dat kost tijd. Maar als het gaat om: wanneer gaan we welke verbeteren? Dan moet ik toch kijken hoe we dat in de begroting van stadsbeheer een plek kunnen geven. Een apart actieplan kunt u dat noemen, maar dan komen we daar op dat moment op terug. Als ik dat kan toezeggen, laten we dan wat meer inzichtelijk maken, wanneer er wat gaat gebeuren. Mevrouw Moorlag vroeg naar de fietsstraat. De Fietsstraat als thema komt in ieder geval in de definitieve versie van leidraad terug. Dus we komen daar nog op terug. Mevrouw Moorlag vroeg ook nog over hoe het zit met de rondwegen rond Ten Post en Ten Boer. Kijk, wat wij aangegeven en dat gaf ik net ook aan bij het parkeerbeleid: wij gaan hier niet voor

dertig jaar vastleggen hoe alles moet. Dat is vaak afhankelijk van allerlei keuzes. Wat wij aangegeven in de leidraad, dat wil je in Ten Post en Ten Boer ook op dit niveau in de openbare ruimte andere keuzes maken, dan is het onvermijdelijk dat je iets doet aan de hoeveelheid verkeer die door die dorpen heen komt. Die dingen horen wel bij elkaar. Wij besluiten hier niet om de rondweg aan te leggen met deze leidraad. Wat we wel aangegeven, als je dat niveau straks wilt bereiken, die ambitie, dan zul je inderdaad ook iets aan de rondweg moeten doen, of een andere oplossing om de mobiliteit in die dorpen te verminderen. De heer Rustebiel benoemde toegankelijkheid ook, dat dat ook als integraal onderdeel moet zijn in ons beleid. Dat doen we dan wellicht wel in inhoud van dit beleid, maar in de vorm waarin we dit beleid gegoten hebben nog niet. Dus dat is zeker een leerpunt. Spelen is ook iets wat we in de definitieve versie wat nadrukkelijker zullen benoemen. Maar eigenlijk hebben we dat wel degelijk in al die tien inrichtingsprincipes, of die principes die in die leidraad zitten, een hele nadrukkelijke plek gegeven. Een van de doelen Juist van deze leidraad, is om juist in de straat veel meer ruimte te geven voor spelen. Dat hoeft niet per se een speeltuin te zijn die plotseling op straat verschijnt, maar wel veel meer speelaanleidingen en de mogelijkheid voor kinderen om op een veilige manier op straat te bewegen. De heer Leemhuis stelt ook de vraag: doen we dat niet al? Ik heb daar denk ik ook in het begin al iets over gezegd. Voor een deel zijn we ermee begonnen, maar willen we dit echt op een systematische manier doen, dan hebben we deze leidraad wel nodig. Ook als het gaat om een uitvoeringsprogramma. Ik denk niet dat wij op korte termijn een uitvoeringsprogramma hebben, waarin we over twintig jaar die leidraad gaan uitrollen. Dat is ook niet de aard van de leidraad. Wat we natuurlijk wel gaan doen, is dat wij intern, maar ook extern en met burgers, bewoners, maar ook met partijen, deze denkwijze die achter de leidraad zit, natuurlijk wel veel meer in de vingers willen krijgen. Zodat ook daadwerkelijk, op het moment dat een straat of wijk heringericht wordt, dat we dat ook volgens die lijnen van de leidraad kunnen doen. Dus daar zullen we onze in eerste instantie op richten. Wij merken nu al intern dat bij projecten die lopen, de leidraad wordt gebruikt. Het werkt nu al. Ook als om financiering gaat, want het blijft natuurlijk een gevoelig thema, natuurlijk wordt het er niet goedkoper van, maar we zien al dat door financieringsbronnen vanuit bijvoorbeeld het groenplan of vanuit de klimaatadaptatie, er combinaties gemaakt kunnen worden. Punt van de handhaving. Dan kom ik ook nog op het punt, dacht ik, van de heer Bosch. Ik denk dat de heer Leemhuis volledig gelijk heeft, dat dit allemaal niet zo heel veel zin heeft als we dit prachtig inrichten en we niks aan handhaving doen. We zien nu met name in de woonwijken ook wel, dat de openbare ruimte toch vaak als een restruimte wordt gebruikt, door hoogwerkers tot aan tot bouwmaterialen. Dat vraagt een veel systematischere aanpak. De heer Bosch had het nog over de fietsen. Kijk, het fietsparkeren is op zich helemaal geen probleem. Het gaat er meer om, dat we eigenlijk vinden dat de fiets een betere parkeeraccommodatie verdient, dan die op dit moment heel vaak in woonwijken worden aangeboden. Dat is in het belang van de fietser, van de bewoner, maar ook van de andere mensen die gebruik maken van de openbare ruimte. Het kan wel degelijk helpen om meer fietsenrekken te plaatsen. Maar we denken ook wel degelijk aan toch meer mogelijkheden in panden zelf, omdat ook bij nieuwbouw voor te gaan schrijven. Niet alleen bij woonhuizen maar ook bij bedrijven. We denken ook dat gebouwde fietsstallingen in wijken ook zouden kunnen helpen, om dat ook voor fietsers het natuurlijk soms kan helpen, als je s'avonds je fiets binnen hebt staan. Of het afstandscriterium daarin leidend moet zijn,

ja het zou kunnen helpen bij het principe. Maar u kunt zich voorstellen, dat dat op sommige punten juist weer heel ingewikkeld wordt. Maar ik ben het met u eens dat niet zozeer de hoeveelheid fietsers een probleem is, maar wel de manier waarop we dat op dit moment in de stad hebben georganiseerd, met name in de binnenstad. Daar zullen we dingen anders moeten bekijken. De heer Boter, ik was het niet met hem eens dat de dorpen geen aandacht hebben gekregen. Maar daar heeft de heer Leemhuis u denk ik al op gewezen. Ook als het gaat om het integrale niveau. Wat we juist in deze visie hebben gedaan, is niet alleen te kijken naar het straatniveau, maar juist ook op de optelling naar buurt- en wijkniveau of dorpsniveau een plek gegeven. Terecht heeft u wel aandacht voor het thema veiligheid en dat zal ook in de definitieve versie een betere plek krijgen.

01:25:44

Voorzitter: Kunt u bijna afronden?

01:25:47

de heer Van der Schaaf: Ja, volgens mij ben ik klaar. Ik heb een opmerking over, want ik heb de punten van de heer Huitenga van participatie denk ik wel genoemd. Het punt wat ik niet heb beantwoord, is het punt van de heer Dijk. Hij zegt: "ja, als alle auto's elektrisch worden, wat is dan nog het probleem van de auto?" Kijk, elektrische auto's zijn beter inderdaad voor het milieu alleen. Alleen, ze zijn niet de oplossing voor het feit dat de auto wel bovenmatig veel ruimte inneemt in het stedelijk gebied. Dat betekent ook dat een aantal problemen die auto's met zich meebrengen, naast dat het ook heel veel voordelen biedt, maar dat het ruimtegebruik die dat met zich meebrengt in de stad, niet wordt opgelost met een elektrische auto. Dus uw oplossing, om inderdaad vrije autobanen te maken door de stad naar de parkeergarages, dat zal zulke grote ruimtelijke ingrepen met zich meebrengen, die wel een beetje haaks staan op wat we in deze leidraad beogen.

01:26:41

Voorzitter: Een hele korte reactie, meneer Dijk, want we zijn over de tijd.

01:26:46

de heer Dijk: Voorzitter, die redentatie vind ik echt hartstikke mank gaan, want die klopt ook niet. Want als je via veel bochten een binnenstad in moet rijden, neemt een auto veel meer ruimte in beslag, dan als je een directe rijrichting hebt naar een parkeergarage. Bijvoorbeeld de Haddingestraat. Dan moet je heel veel bochten nemen, dan moet je het Zuiderdiep op, dan er weer af en dan neem je als auto heel erg veel ruimte in beslag. Terwijl in mijn optiek, als de auto daar niet hoeft te rijden, kun je daar een voetgangersgebied van maken. Je kunt een fiets laten rondgaan. Dat scheelt heel erg veel ruimte, heel veel autoruimte. Dus ik ben het daar niet mee eens.

01:27:25

de heer Van der Schaaf: Ja, maar die redenering geldt ook voor niet-elektrische auto's. Dan heeft de heer Leemhuis wel een beetje gelijk, dat dat plannen waren in de jaren zestig, die dat karakter hadden en waarvan wij, denk ik, om goede redenen toch vanaf hebben gezien.

01:27:40

Voorzitter: Ik denk dat ik hiermee de vergadering kan afsluiten. Nog even informeren: het is een collegebrief. Dat gaat niet naar de raad, of zijn er nog mensen die zeggen dat ze een

motie of iets dergelijks willen? We krijgen later ook nog de mobiliteitsvisie en al die dingen bij elkaar. Meneer Loopstra.

01:28:03

de heer Loopstra: Dit is een voorlopig concept. Het is een concept, dus ik neem aan dat het over een maand of twee het weer overal komt: commissie, raad.

01:28:16

Voorzitter: Ja, daar heeft u helemaal gelijk in. Ik concludeer dat wij verder deze brief nu behandeld hebben en wij wachten op de volgende discussie over dit onderwerp. Wel thuis allemaal. Dank je wel voor de aandacht.